

Ejféli beszélgetés a Nobel-dijas Szent-Györgyi professzorral

„Az ember élete születésétől a haláláig, sőt azon túl is: lassu, szünet nélküli égés. Az én buvárkodásommal meg akarom ismerni minden kerekét, stóffját, szelepét és anyagát a kazánban, amelyben az élet tüze láthatatlanul lobog. A végső cél: mentül közelebb hozni az időt, amikor az orvos úgy tudja kezelni ezt a kazánt, mint a lokomotív gépésze a maga masinájának szelepeit...”

Beszél az élet rejtelmes tüzének tudósa...

Szeged, Copyright by Jób Paál and ARADI KÖZLÖNY

(Utánnomlás tilos)

Kerek irézasztal mellett ülünk, széles dobozban angol pipadohány. Mosolygó arcu, ki sportolt ember ül velem szemben, szakasztott olyan, amilyennek az angol világcsavargásomban megismertem. A dolgozószoba izlésén meglátszik az a sok esztendő, amit nyugaton eltöltött. Udvarián az azt mondja nekem, hogy napok óta adja egyik interjút a másik után és nem tudja, hogy mondhat-e most újat.

És én így szólok hozzá:

— Rengeteg olyan cikket olvastam el, melyet Önről irtak és nem tehetek róla, e cikkek nem elégitették ki kíváncsiságom. A gyorsvonatban egyik utitársam arra kért: magyaráz-

zam meg neki, miért kapta meg ez a Szent-Györgyi professzor a Nobel-dij ezreit és én — nehezen tudtam olyan választ adni, amit megért a mindennapi életben robotoló ember.

— Bizonyos az, hogy az orvosi tudomány nagy tudósai ugyanazt a célt szolgálják, mint az orvosi tudomány maga: igyekeznek hosszabbá, zavartalanabbá és kellemesebbé tenni a végeséletű ember életét a földön. Én úgy képzelem, hogy az Ön korszakalkotó felfedezése is végső eredményében ezt a célt szolgálja, a nagy tömegek azonban valahogy nem értik meg a dolgot. A nagy tömegek számára megfejthetetlen hieroglifát jelentenek a kifejezések: biokémia, belső égési folyamat, C vitamin, P vitamin.

A C-vitamin gyakorlati alkalmazása

— Én azt szeretném hirül adni az embereknek, az újságok olvasóinak, a délutáni kápcinernél ülő textilesnek, a könyvelőnek, aki este az ágyban olvassa el a riportokat, a sofőrnek a volánja mellett, sőt a szakácsnak is, hogy az Ön találmányának gyakorlati alkalmazásával, meghosszabbodik-e az életünk, egészségesebbek leszünk-e és könnyebben bírjuk-e el az életnek és a veszedelmeknek ezernyi terhét. A laikusok számára kérek én nyilatkozatot, azoknak az embereknek számára, akik nem dolgoznak a laboratóriumokban lombikok mellett...

AZ ÉN KUTATÁSAIM CÉLJA MEGISMERNI AZ EMBERI SZERVEZET GÉPEZETÉNEK MINDEN KEREKÉT

Kicsiny pipáját megtömi dohánnyal és amikor az már szelel, feleli:

— Az én tudományom, a biokémia, amelyet magyarul életvegytannak nevezhetünk, egészen fiatal. Mindössze ötven vagy hatvan esztendő. Mi az élő szervezet működését tanulmányozzuk. Az életet, tehát az ember életét is vegyi akciók és vegyi reakciók teszik össze. Azt kutatjuk, hogy milyen vegyi struktúrával dolgozik az élő ember szervezete. A mi tudományunkkal a tömegek nem lehetnek tisztában, mert ez nagyon komplikált. A tere rendkívül tág és megállapításaink az orvosi tudomány számára kétségkívül új korszakot jelentenek. Ez az új korszak már meg is kezdődött.

— Ha a laikus számára akarok mondani valamit, akkor hasonlatokkal kell élnem. Azt kell mondanom, hogy

az ember szervezete hasonlít egy kazánhoz, amelyben szakadatlanul, szünet nélkül tart az égés. Tűz nélkül nincsen élet. Csak-hogy amíg a kazánban nem történik más, mint égés, addig az ember kazánja maga termeli és maga cserélgeti alkatrészeit. Az emberi élet maga nem más, mint: folytonos égés.

— Az én tudományomnak, a biokémiának, amely folytatása a szerves vegytannak, célja:

— Mi hát a végső cél? — teszem fel a kérdést. Feleli:

— Megismerni teljesen és tökéletesen a kazánt és ezzel

megtedemteni a teljes védekezés lehetőségét az embert fenyegető mindenféle veszéllemmel és zavarral szemben.

A végső cél: minél közelebbhozni azt az időt, amikor az orvos a mi megállapításaink segítségével a legapróbb részletekig ismeri az emberi szervezet kazánját, abba bele tud nyulni éppen úgy, mint a gépész a maga masinájába. A végső cél: el kell jönni az időnek, amikor generalreperaturába lehet küldeni az emberi szervezet kazánját, ha a motor kihagy, a szelepek megkopnak és a tűz nem lobog úgy, ahogy lobogni kellene...

— Mikor jön el az idő? Isten tudja. Generációk munkája szükséges még ahhoz, hogy a kazánt és annak komplikált működését megismerjük. Ezen dolgozom én és a munkatársaim és a Stockholmból ért nagy elismerés és kitüntetés most újabb lehetőséget ad nekem arra, hogy kutatásaimat intenzívebben folytathassam tovább. Ez nehéz munka. Az emberi szervezetben az égés nem olyan, mint a kazánban. Rendkívül finom, felette komplikált rengeteg momentum zavarja meg, lohasztja le és élénkíti. A mechanizmusa elképzelhetetlenül precíz. A problema megfejtése nemzedékek munkáját igényli és a vitaminok csak melléktermékként jelentkeznek e munkánál.

A Dóm-téren, ahol Szent György havában Madách remekének örökéletű mondatai szólanak meg és a mindenség titkait kutató Keppelert halljuk a szapad szinpadon, dolgozik az élet rejtelmes tüzének mosolygó tudósa. Az orvosi vegytani intézetben van a laboratórium. Széles asztalokon műszerek, görcső, precíz mérleg, kis lombikokban színes folyadékok forrnak és a laboránsok ötletes gépeken most préselnek ki egy mázsa citromot. P vitamin készül belőle. Az alagsorban gépek állnak, most nem dolgoznak már rajtuk, valamikor itt készült a szegedi parikából a C vitamin. Egy vagon paprika kellett ahhoz, hogy egy kiló vitamint elő tudjarrak állítani. A következő lépés az volt, hogy Szent-Györgyi professzor megállapította a C vitamin vegyjelét, ezzel megfejtette a titkot: ez az anyag feltűnően hasonlít összetételében a krumplicukorhoz és most — a külföldi gyárak krumplicukorból állítják elő. Így olcsóbb és nagyobb tömegben lehet elkészíteni.

Ezidőszerint a Nobel-dijass tudó személyében a P-vitamin van soron.

Egy újabb kerék a kazánban. Hány kerék fogja még követni? Ki tudja? Ki tud ma még feleletet adni a kérdésre, hogy az ember szervezetének gépházát mikor ismerik meg teljesen az élet rejtelmének dicső kutatói...

Hiszen évezredeknek kellett eltelti addig, amíg az egyiptomi sphinxnek hieroglifáit meg tudta fejteni fia a korszak és késő nemzedékeknek. A sphinxeket pedig emberkéz faragta, de a gépet, melynek kazánjában izzik már a tűz, amikor kíváncsi és bamba szemekkel először bámulunk a nap fénylő korongjára és nem állszik el akkor sem, amikor ravatalunk körül sirva állanak azok, akikkel együtt röttük az élet útját: a maga képmására teremtette az, aki előtt nincsen titok és nincsen rejtelmesség.

Paál Jób

Aradi Közlöny 1936. évi 6. szám